

NIEUWSBRIEF NAJAAR 2026 van de classicale Kerk en Israël werkgroep Overijssel-Flevoland

Berichten vanuit de classicale werkgroep:

Graag laat de werkgroep Kerk en Israël van de classis Overijssel- Flevoland via deze nieuwsbrief u weten welke activiteiten in het najaar van 2026 en begin 2027 in het kader van Kerk & Israël gehouden zullen worden.

Allereerst vragen we uw aandacht voor een bijeenkomst die met het oog op de jaarlijkse Israëlzondag wordt gehouden. De viering van deze zondag – dit jaar op zondag 4 oktober, roept veel vragen op. Dat komt vooral door de situatie in de Palestijnse gebieden en Israël. O.l.v. ds. Jacco Overeem zullen we op maandagmiddag 7 september aanstaande ingaan op de betekenis van de Israëlzondag, over de vragen die deze omstreden zondag oproept en over het materiaal dat voor de Israëlzondag van dit jaar wordt aangeboden. Meer informatie vindt u verderop in deze nieuwsbrief.

Vervolgens zijn we als werkgroep heel blij dat we u in het najaar een Leerhuis voor pastores en belangstellenden in Zwolle kunnen aanbieden. En wat voor een leerhuis! Onder leiding van drs. Esther van Eenennaam zullen we ons verdiepen in rabbijnse parabels. Een parel van een leerhuis over parabels. De bijeenkomsten staan gepland op de donderdagen 24 september, 22 oktober en 26 november 2026. Het uitgebreide bericht vindt u verderop in deze brief.

Verder wijzen we u erop dat de plaatselijke protestantse gemeenten in het kader van Kerk & Israël twee tentoonstellingen kunnen organiseren. Met de tentoonstelling 'Al waren onze monden vol van zang' hopen wij het Kerk & Israël-werk van de Protestantse Kerk onder de aandacht van plaatselijke gemeenten te brengen. De andere tentoonstelling gaat over Chassidische legenden verbeeld door H.N. Werkman. Van deze prenten heeft ds. Koos Sluiter, emeritus predikant uit Almelo, een facsimile uitgave in zijn bezit en hij stelt ze graag ter beschikking aan een gemeente of werkgroep voor een tijdelijke tentoonstelling. Hij kan hierover ook een inleiding verzorgen. Over beide tentoonstellingen leest u verderop in deze nieuwsbrief meer.

In deze nieuwsbrief vindt u ook een aantal activiteiten die in het kader van Kerk & Israël in de regio worden georganiseerd.

Het laatste wat ik u onder de aandacht wil brengen is dat de berichten van onze werkgroep op deze website van Joods-Christelijke Dialoog worden vermeld: joods-christelijke-dialoog.nl Deze website wordt gedragen door vertegenwoordigers van alle classicale Kerk en Israël werkgroepen in Nederland. Het is zeer de moeite waard om deze website te bezoeken.

Met vriendelijke groet, ds. Leon Eigenhuis,
voorzitter van de classicale werkgroep Kerk en Israël Overijssel-Flevoland.

Bijeenkomst over Israëlzondag met Jacco Overeem op 7 september

Op maandagmiddag 7 september organiseert de Classicale Kerk & Israël Werkgroep Overijssel-Flevoland een bijeenkomst over de Israëlzondag. Op deze bijeenkomst zal het gaan over de betekenis van deze zondag, over de vragen die deze omstreden zondag oproept en over het materiaal dat voor de Israëlzondag van dit jaar wordt aangeboden.

De bijeenkomst staat onder leiding van ds. Jacco Overeem. Hij is in dienst van de landelijke kerk als medewerker Kerk en Israël / Joods-christelijke relaties. Over de Israëlzondag schrijft ds. Jacco Overeem:

Waarom houden we een Israëlzondag? Waarom werd het in de 50-er jaren van de vorige eeuw ingevoerd?

En wat betekent Israëlzondag vandaag, in een tijd waarin de situatie in het Midden-Oosten ook binnen veel gemeenten ertoe leidt dat de meningen diametraal uiteen kunnen lopen – vaak heel betrokken en navenant heftig? Misschien herkennen veel voorgangers de gedachte: ‘Nu maar even niet...’ Juist daarom is het waardevol om hierover met elkaar in gesprek te gaan.

De bijeenkomst wordt gehouden in de Bagijnehof, het zalencentrum van de Oosterkerk, Koewegje 2, 8021 AG te Zwolle. De Bagijnehof is bereikbaar met buslijnen 4 en 13 vanaf het NS station. Aan de Turfmarkt, naast de Oosterkerk, is ruime parkeergelegenheid; een dagkaart om te parkeren kost € 6,50.

De bijeenkomst begint om 13.30 uur, inloop vanaf 13.00 uur en we sluiten af rond 16.00 uur.

Deelname is gratis en een gift voor de koffie of thee die geschonken wordt, is welkom. Aanmelden graag **vóór 28 augustus 2026** bij Ad de Hoop, adehoop11@hetnet.nl

Leerhuis voor pastores en belangstellenden in Zwolle

In het najaar van 2026 organiseert de Classicale Kerk & Israël Werkgroep Overijssel-Flevoland drie leerhuis-bijeenkomsten voor predikanten en belangstellenden. We nodigen u hierbij uit om deel te nemen. De leerhuis-bijeenkomsten staan gepland op de donderdagen **24 september, 22 oktober en 26 november 2026**.

Onder leiding van drs. Esther van Eenennaam zullen we ons verdiepen in rabbijnse parabels. Zij was als student-assistent betrokken bij het wetenschappelijk onderzoek naar parabels, *Parables and the Parting of the Ways*. Uit dit onderzoek is o.a. de publicatie *Parels van wijsheid: Parabels, fabels en gelijkenissen in de wereldliteratuur* (Jongbloed, 2024) voortgekomen.

Esther van Eenennaam is docent aan de Academie voor Geesteswetenschappen en verbonden aan het Nederlands Genootschap voor Joodse Studies, een genootschap dat zich inzet voor de zichtbaarheid en versterking van het vakgebied van de Joodse studies in Nederland. Haar passie ligt vooral bij rabbijnse literatuur en de

doorwerking daarvan in het hedendaagse jodendom. Daarnaast heeft zij een bijzondere interesse voor het snijvlak van religie en politiek.

De bijeenkomsten worden gehouden in de Bagijnehof, het zalencentrum van de Oosterkerk, Koewegje 2, 8021 AG te Zwolle. De Bagijnehof is bereikbaar met buslijnen 4 en 13 vanaf het NS station. Aan de Turfmarkt, naast de Oosterkerk, is ruime parkeergelegenheid. Een dagkaart kost € 6,50.

De dagindeling is als volgt: inloop vanaf 10.30 uur, aanvang 11.00 uur. Om 12.30 uur onderbreken we voor een lunch en om 13.15 uur pakken we de draad weer op, om af te sluiten rond 14.45 uur.

Kosten van deelname (inclusief lunch) zijn € 120,- voor drie bijeenkomsten. U kunt eventueel ook een afzonderlijke bijeenkomst deelnemen à € 40,- per keer.

Aanmelding **vóór 14 september 2026** bij ds. Hennie Marsman, hj.marsman@kpnmail.nl, tel. 06 – 29 49 25 31.

De tentoonstelling 'Al waren onze monden vol van zang'

Voor plaatselijke protestantse gemeenten in Overijssel-Flevoland e.o. maakte de Classicale Werkgroep Kerk & Israël de tentoonstelling 'Al waren onze monden vol van zang'. Met deze tentoonstelling hopen wij het Kerk & Israël-werk van de Protestantse Kerk onder de aandacht van plaatselijke gemeenten te brengen. Deze tentoonstelling is te huur voor 3 weken voor € 75.

'Al waren onze monden vol van zang' is een tentoonstelling van twaalf meditatieve afbeeldingen met gedichten. De twaalf composities vormen een verhaal waarin de bezoeker van de tentoonstelling zijn of haar eigen levensverhaal kan teruglezen. De gedichten, oorspronkelijk geschreven in het Hebreeuws, zijn in het Nederlands vertaald.

Wij bieden méér dan de tentoonstelling alleen. Tijdens de duur van de tentoonstelling kunnen wij een avond verzorgen rond de brochure 'Onopgeefbaar verbonden'. Dit kan het inhoudelijke gedeelte van een informatieavond over het Kerk & Israël werk van de Protestantse Kerk in Nederland zijn. Ook kunnen we een zondagse ochtenddienst verzorgen met als thema de verhouding van kerk en Israël. Informatie: Remko Veldman, ds.veldman@pg-oudavereestbalkbrug.nl tel. 0523 – 723 188.

Chassidische legenden, verbeeld door H.N. Werkman

Aan het begin van de Tweede Wereldoorlog richtten drie mensen in Groningen de clandestiene uitgeverij De Blauwe Schuit op, onder wie predikant August Henkels. De uitgeverij was niet aangesloten bij de Kultuurkamer en dus clandestien. Voor het drukwerk werd de Groningse drukker Hendrik Nicolaas Werkman benaderd, tevens lid van de kunstenaarsgroep 'De Ploeg'. In 1941 gaf Henkels aan Werkman het boek 'De legende van de Baälschem', van de joodse filosoof Martin Buber, te lezen. Het boek gaat over de Baälschem, de voorman van het chassidisme, een Joodse

opwekkingsbeweging uit de 18e eeuw die koppig optimisme en diep messiaans verlangen uitstraalde. Werkman was gegrepen door het boek en had er meteen beelden bij. Met zijn unieke werkwijze vervaardigde Werkman in 1942 en 1943 twee reeksen van 10 platen die je ook nu nog raken.

Ds. Koos Sluijter, emeritus-predikant uit Almelo, heeft een facsimile uitgave van beide reeksen in zijn bezit en is bereid deze uit te lenen. De prenten zijn ingelijst, formaat 50 x 70 cm. Hij stelt ze graag ter beschikking aan een gemeente of kerkelijke werkgroep voor een tentoonstelling. Tevens is hij bereid om een inleiding te houden over de prenten. Voor informatie kunt u contact opnemen met ds. Sluijter, e-mail: gelooveninkunst@gmail.com

Activiteiten in de regio:

Dalfsen

Leerhuis over de Jozefverhalen (Gen. 37 – 47)

Data: 18 januari, 1 en 15 februari en 1 maart 2027.

Tijd: 14.00 tot 16.00 uur.

Plaats: Kerkelijk centrum De Overkant, Kerkplein 22a, 7721 AD Dalfsen

De eerste en laatste keer onder leiding van Dodo van Uden, de tweede en derde keer leidt Teunis Dankers het gesprek.

Kosten: € 20,00.

Er wordt gebruik gemaakt van: Dodo van Uden – *Weg van de Tora*, deel 8, blz. 6 t/m 34.

Opgave voor 6 jan. 2027 bij T. Dankers, e-mail: dankers-adriaanse@hetnet.nl, tel. 0529 434437.

Deventer

'De cursus 'Bijbellezen door rabbijnse bril' najaar 2026 in Deventer uitgaande van de Vrijzinnige Geloofsgemeenschap 'Het Penninckshuis'

De cursus 'Bijbellezen door rabbijnse bril' is bedoeld om kennis te maken met de joodse wijze van uitleg van het Oude Testament, Tenach genoemd in de joodse traditie. Bestudering van Tenach hangt samen met de Joodse opvatting van de menselijke opdracht: aan de hand van Gods 'blauwdruk voor de wereld', een rechtvaardige samenleving helpen vestigen. In de cursus stellen we onze vragen aan de bijbelteksten en lezen we mee met de rabbijnen en bespreken de antwoorden die worden gegeven.

Het komend seizoen besteden we op verzoek van deelnemers de eerste drie bijeenkomsten aan het ontstaan en de samenstelling van de Joodse en christelijke bijbel.

Daarna behandelen we uit het cahier 'Weg van de Tora', deel 5 de onderwerpen : Melaatsheid, tsaraat in het Hebreeuws (Leviticus 13:9-11), 'De zonde van Mozes en Aäron' (Numeri 20:7-13) en moeilijke teksten zoals: 'De weerspannige zoon' (Deutr. 21:18-21), 'De zeven Kanaänitische volken' (Deutr. 20:16-18).

Doet u voor het eerst mee dan zal u het cahier tegen een vergoeding van € 10,00 worden uitgereikt op de eerste bijeenkomst.

Een maal per seizoen zal een docent judaïca, in een gastles, ingaan op vragen en opmerkingen die tijdens de bijeenkomsten naar voren gebracht zijn. Deze worden bijgehouden in een logboek.

Voor deelname is geen bijbelkennis vereist, alleen het bezit van een bijbel.

Data van de bijeenkomsten: 8 en 22 sept, 6-20 okt, 3 -17 nov en 1 dec.

In januari 2027 bijeenkomsten op dinsdag 5 -19 januari.

Op dinsdagen van 14:00 – 16:00 uur

Plaats: Witteveenkamer, te bereiken via de VVV Deventer, Brink 89 of de Spijkerboorsteeg links naast nr. 18. rechts de achteringang van 'Het Penninckshuis'.

U kunt zich apart opgeven voor een excursie naar de Synagoge in de Gerard Doustraat in Amsterdam (<https://gerard-dou.nl/>) op donderdag 29 oktober a.s.

Kosten van de deelname zijn € 15,00 p.p. plus de reiskosten van openbaar vervoer.

Opgave tot 19 oktober a.s..

Informatie en opgave bij Ariane Röell, e-mail a.roell@telfortglasvezel.nl

Tel: 06-45 66 57 22 / 0570 – 785883.

Nijverdal

Leerhuis Jodendom-Christendom 2026-2027

Vorig jaar gaf ds. Reinier Gosker leiding aan een zestal bijeenkomsten in het Nijverdalse 'Leerhuis Jodendom-Christendom'. We lazen het Genesisboek van wijlen rabbijn Jonathan Sacks, wat existentiële gesprekken opleverde. Alleen de laatste hoofdstukken over Jozef bleven onbesproken vanwege tijdgebrek. In een nieuwe cursus (2026-2027) van zes bijeenkomsten gaan we met deze 'vierde aartsvader' op weg. Je hoeft de overweldigende roman van Thomas Mann over 'Jozef en zijn broeders' niet gelezen te hebben om deel te nemen aan deze nieuwe cursus. Je hoeft ook de vorige cursus niet bijgewoond te hebben. Je hoeft alleen maar bereid te zijn om je laten verrassen door wat Jozef - zijn naam zegt het al - *toe te voegen heeft* aan de verhalen over Abraham, Isaac en Jakob. Jozef is zogezegd de 'finishing touch' ervan en tegelijk de opmaat voor de rest van de Bijbel.

We verheugen ons erop u in het Leerhuis te ontmoeten!

We maken gebruik van het boek van Jonathan Sacks 'Genesis. Boek van het begin'. Aanschaf ervan verdient aanbeveling (€ 29,99), maar is geen voorwaarde om deel te nemen aan het leerhuis.

Plaats: De bijeenkomsten vinden plaats op dinsdagavond, van 19.39 uur tot 21.30 uur, in Het Spectrum, Hendrik Wormserstraat 1, 7442 MX Nijverdal.

Data: 20 oktober, 17 november en 15 december 2026 en 19 januari, 16 februari en 16 maart 2027.

Opgave en kosten: De kosten voor deelname aan dit leerhuis zijn 10 euro per avond. Opgave bij Willem Bouwhuis, tel. 06-15558285, e-mail:

wiwillem.bouwhuis@mga.com

Rijssen

Cursus Hebreeuws

Over de cursus Hebreeuws in Rijssen

In 1987 begon Otto Mulder een cursus Hebreeuws voor beginners en gevorderden als predikant van de Grote Kerk in Almelo. Ook na zijn emeritaat is deze goed bezochte cursus voortgezet eerst Almelo, sinds 4 jaar in Rijssen. De groep bestaat nu uit 7 liefhebbers van de Hebreeuwse taal en joodse cultuur, die kunnen lezen en beschikken over een basiskennis van Bijbels Hebreeuws. Nieuwe deelnemers zijn welkom.

Inhoud van de cursus

De reader over het boek EXODUS. We gaan verder vanaf Exodus 11 in de parasja 10-13 Bo! "Kom." Het boek van rabbijn Jonathan Sachs over de bevrijding is onze gids. De voorbereiding van de te lezen tekst is voor een maand huiswerk. In de cursus komen alle vragen aan de orde en leveren steeds weer een boeiend gesprek op. De reader van 2025 over Exodus 1-20 bevat voldoende leesstof voor een nieuw seizoen.

Daarbij wijst Otto Mulder op een boek van de Franse oudtestamenticus Thomas Römer, dat opnieuw bewerkt en vertaald is in het Duits: *Die Erfindung Gottes. Eine Reise zu den Quellen*. De naam YHWH in Ex. 6:1 is de kern van dit "Erfinden". Het sluit goed aan bij wat we hebben gelezen en verder gaan lezen, en biedt inzicht in de actuele discussie over het ontstaan en de groei van het Godsgeloof in Israel. Het is een helder overzicht en geschreven als een heldere inleiding in deze vraagstelling en de uitwerking in de boeken van TeNaCH.

Op 29 september is de introductie. U kunt Otto Mulder mailen en bellen over deelname.

Plaats: "De Open Hof" kerk, Stationsdwarweg 2,7461AT RIJSSEN
tel.06-18504448 WWW.OPENHOF-RIJSSEN.NL

Data: dinsdagmiddag van 13.30 – 17.00 uur op 29 september, 27 oktober en 24 november 2026 en op 19 januari, 16 februari en 16 maart in 2027.

Kosten: Het cursusgeld is 6 x 25 = 150 Euro.

Plus een eenmalige betaling van 10 Euro voor koffie/ thee.

Docent: dr. Otto Mulder. T. de Boerstrjitte 2, 8561 EL BALK, tel. 06 527 227 53, mail: omulder@hetnet.nl

Websites:

Joods-Christelijke dialoog: www.joods-christelijke-dialoog.nl

Israel Netwerk Twente: www.israelplatform.nl

Facebook:

Israel Platform Hoopvol Nieuws (voorheen: Israel Platform Hellendoorn-Nijverdal).